

KURENDA SZKOLNA

za Miesiąc Wrzesień 1866 r.

№ 9.

L. 669.

S.

Obwieszczenie konkursowe wyjęte z kurendy Tarnowskiej N. IX. z roku 1866 podaje się niniejszem do wiadomości PP. Nauczycielom Diecezyi Krakowskiej.

Zahl 840.

Konkursauschreibung

für die neue zu Tuchów bewilligte Hauptschule.

Mit 1. September 1867 soll die von hohen Orten für Tuchów bewilligte vierklassige Hauptschule ins Leben treten.

An derselben werden die Lehrerbefordungen in jährlichen 400, 300, 240 und 210 fl. ö. W. bestehen.

Im Zwecke der rechtzeitigen Besetzung dieser Lehrstellen wird der Konkurs bis Ende Dezember 1866 schon jetzt ausgeschrieben.

Das Vorschlagsrecht für diese Lehr-Stellen ist der Tuchower Stadtkommune zuerkannt worden.

Bemerkt wird noch, daß nur für Hauptschulen befähigte Individuen um diese Lehrstellen einkommen können.

Tarnow am 18. August 1866.

Z Konsystorza Jlnego Dyec. Krak.

Kraków dnia 15. Września 1866.

L. 541.

S.

Gdy dotychczasowy pomocnik bezpłatny przy szkole głównej u św. Barbary Franciszek Krysta na dniu 16 Lipca. b. r. przeniósł się do wieczności, Konsystorz widział się spowodowanym udzielić posadę po nim pozostałą p. Kazimirzowi Brochockiemu, kandydatowi stanu nauczycielskiego.

Z Konsystorza Jlnego Dyec. Krak.

Kraków dnia 18. Sierpnia 1866.

L. 579.

S.

Wny. Władysław Łuszczkiewicz, profesor c. k. Szkoły Sztuk pięknych w Krakowie, który przez ośm lat z nader pomyślnym skutkiem nauki rysunków w szkole rzemieślniczej niedzielnej przy c. k. Szkole głównej wzorowej bezpłatnie udzielał, uchylił się od dalszego pełnienia tychże obowiązków. W skutek tego poruczył Konsystorz naukę rysunków w pomienionej szkole P. Stanisławowi Majewskiemu.

Z Konsystorza Jlnego Dyec. Krak.

Kraków dnia 27. Sierpnia 1866.

L. 518.

S.

Podaje się niniejszem do wiadomości Dozorów szkół Dystryktowych następujący reskrypt w. c. k. Komisji Namiestniczej z dnia 31. Lipca b. r. do L. 19306:

Nr. 19306. An das hochwürdigc bischöfliche Consistorium in Krakau.

Johann Magenbauer, geboren zu Gerersdorf in Niederösterreich, 25 Jahre alt, katholisch, ledig, zuletzt Unterlehrer zu St. Martin bei Ybbs, ist am 15.

Mai d. J. wegen Schändung und Nothzucht zur Strafe des schweren Kerkers in der Dauer von sechs Jahren verurtheilt, und deshalb von der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zur Erlangung eines Schuldienstes, so wie zum öffentlichen und Privat-Unterrichte der Jugend für immer als unfähig erklärt worden. — Hievon wird das hochwürdige bischöfliche Consistorium in Gemäßheit des Erlasses des hohen k. k. Staatsministeriums vom 11. Juli 1866 Zahl 5769/C. U. zur weiteren geeigneten Verlautbarung mit dem Bedeuten verständigt, darüber zu wachen, daß dieser für die Sittlichkeit der Jugend gefährliche Mensch nach ausgestandener Strafe auch in der dortigen Diocese weder an einer öffentlichen Volksschule, noch in einer Privat-Anstalt in Verwendung komme.

Krakau am 31. Juli 1866.

Dozorcy szkół zechcą nad tém czuwać, żeby wzmiankowany w re-skrypcie, Jan Magenbauer po odbyciu kary ani przy szkołach publicznych, ani w prywatnych Zakładach naukowych nie był użytym do udzielania nauk.

Z Konsystorza Jlnego Dyec. Krak.

Kraków dnia 13. Sierpnia 1866.

L. 554.

S.

Odezwa w. c. k. Komisji Namiestniczój z dnia 10. Sierpnia b. r. do L. 20280 otrzymał Konsystorz następujące zawiadomienie:

Nr. 20280. An alle hochwürdigen bischöflichen Consistorien des Krakauer Verwaltungsbereiches, an das wohllehrwürdige evangelische Seniorat augsburg. Confession in Biala, und jenes helvetischer Confession in Andras falva (Bufowina).

Im Wiener Schulbücherverlage ist unter dem Titel: „Belehrung über die Landwirthschaft von A. B. Freiherrn von Babo, Direktor der Wein- und Obstbaumschule zu Klosterneuburg (Preis 30 fr. ö. W.) ein Hilfsbuch für Lehrer, Behufs des landwirthschaftlichen Unterrichtes erschienen

Die hochwürdigen Consistorien und ehrwürdigen Seniorate werden im Grunde

Erlaß des hohen k. k. Staatsministeriums vom 21. Juli l. J. Z. 5721 ein-
geladen, die unterstehenden Lehrer darauf aufmerksam zu machen
Kraſau am 10. August 1866.

Gdy nauka gospodarstwa w naszym kraju na bardzo nizkim sto-
pniu zostaje a książki o gospodarstwie traktujące nie znajdują się w po-
trzebnej obfitości w rękach ludu i nauczycieli, dziełko przez Br. Babo
wydane a szczególniejszą taniością się zalecające, powinnyby się w rękach
każdego nauczyciela szkół wiejskich znajdować

Z Konsystorza Jlnego Dyec. Krak.

Kraków dnia 22. Sierpnia 1866.

Podaje się niniejszem do wiadomości i zastosowania się następujący
reskrypt w. c. k. Komisyi Namiestniczej z dnia 10. Sierpnia b. r. do
L. 20292.

Nr. 20292. An alle hochwürdigen bischöflichen Consistorien des Kraſauer
Verwaltungsgebietes, an das wohlhehrwürdige evangelische Seniorat augsburg. Con-
fession in Biala, und jenes helvetischer Confession zu Andras falva (Bukowina).

Das hohe k. k. Staatsministerium hat mit Erlaß vom 21. Juli l. J. Z.
4473 den Gebrauch von Buchstabentäfelchen beim Elementarunterrichte in den
Volkschulen abgestellt — und angeordnet, daß sich die Lehrer beim ersten Un-
terrichte im Lesen — den Wandstempel bedienen.

Die hochwürdigen Consistorien und wohlhehrwürdigen Seniorate wollen hie-
von das unterstehende Lehrpersonale zur Darnachachtung verständigen lassen.

Kraſau am 10. August 1866.

Z Konsystorza Jlnego Dyec. Krak.

Kraków dnia 22. Sierpnia 1866.

L. 599.

S.

Z odezwy w. c. k. Komisji Namiestniczej z dnia 22. Sierpnia b. r. do L. 16599, którą się tu w przedruku do wiadomości podaje, powezmą WW. JJ. XX. Dozorcy Szkół i nauczyciele przekonanie o ważności (w naszym zwłaszcza kraju) pisemka przez WJX. Dr. Eugeniusza Janotę drukiem ogłoszonego. Gdy prócz tego umiarkowana cena (15 centów za jeden egzemplarz) nabycie pomienionego pisemka każdemu, choćby też i najuboższemu nauczycielowi możebnym czyni, spodziewa się Konsystorz, że wszyscy nauczyciele tutejszej dyecezyi, bez wyjątku, nie omieszkają nabyć wzmiankowane pisemko, z którego przy nuczaniu tak w codziennj jak w niedzielnej szkółce zbawienny użytek czynić będą mogli.

Nr 16599. An alle k. k. Bezirksämter des hiesigen Verwaltungsgebietes.

Dr. Eugen Janota, k. k. Professor am Krakauer Ober-Gymnasium bei St. Anna hat ein Schriftchen über die Notwendigkeit des Schutzes nützlicher Thiere verfaßt, unter dem Titel: O potrzebie ochraniaiania zwierząt pożytecznych. Kraków 1866 "

Der vielfache Unfug, der von Kindern der Landleute, Lehrjungen der Handwerker, der die unteren und mittleren Schulen besuchenden Schuljugend, dann aber auch von Erwachsenen, namentlich dem in Bezug auf naturwissenschaftliche Kenntnisse aus dem Bereich der Land- und Forstwirtschaft hier zu Lande leider noch den sonderbarsten Vorurteilen huldigenden Landvolke, meist auch von den Städtlern nicht minder von Gärtnern, Hegeren und dgl. mit vielen Thieren getrieben wird, während diese Thiere als die nützlichsten Freunde der Land- und Forstwirtschaft, sowol von in- als ausländischen Zoologen dem Schutze der Population sowol, als auch der Behörden schon lange immer dringlicher empfohlen werden, veranlaßte den Verfasser nach dem Muster und Leitfaden der besten Schriften dieser Art, namentlich nach Dr. Gloger's „Die nützlichsten Freunde der Land- und Forstwirtschaft unter den Thieren“ (Berlin 1863, 5te Auflage) u. a. eine kleine Schrift in polnischer Sprache unter obigem Titel zu veröffentlichen.

Der Zweck und die Absicht des Verfassers ist, auf leichtverständliche und eindringliche Weise über das Leben und Nützlichkeit vieler oft einer ganz grundloser, und eher nachtheiligen als vorteilhaften Verfolgung Preis gegebenen Thiere zu belehren, die Haltlosigkeit so manches dazu veranlassenden Vorurtheils anschaulich darzutun und zu einem einsichtsvolleren Vorgehen in dieser Beziehung zu ermuntern.

Eine nachhaltige Wirkung solcher Schriften, welche außerdem auf noch einen moralischen und religiösen Zweck verfolgen kann, aber nur bei einer massenhaften Verbreitung desselben erwartet werden, diese aber hat wieder einen möglichst kleinen Preis zu ihrer Voraussetzung. Um dieser letzteren Bedingung zu genügen, wurde der Preis eines Exemplars mit zwei sauber ausgeführten Litografien auf 15 kr. ö. W. und bei portofreier Postzusendung in mehreren Exemplaren auf 16 kr. ö. W. festgesetzt und ist jederzeit beim Verfasser (Kraſau, Breite Gaſſe, Nr. 490) über mündliche und schriftliche Anfrage zu haben.

Die k. k. Statthalterei-Commission findet das gemeinnützige Unternehmen des Verfassers zu unterstützen, und das k. k. Bezirksamt aufzufordern, diese Schriften den Ortsvorständen bei den Amtstagen, dann durch die Lehrer den Schülern der Volksschulen zur Anschaffung und den Inhalt derselben zur Beherzigung und Darnachachtung anzuempfehlen, wobei noch bemerkt wird, daß diese Schrift bei Abnahme mehrerer Exemplare unter Anschluß des Preises auch durch hieamtliche Vermittlung bezogen werden kann.

Kraſau, am 22. August 1866.

Z Konsystorza Jlnego Dyec. Krak.

Kraków dnia 2. Sierpnia 1866.

Ciąg dalszy do L. 299/s.

§. 65. Również będzie prowadził co do wizyty kaźdój w szczegółośności szkoły osobny dziennik. Na zasadzie dziennika tego, tudzież doniesień, które o kaźdój szkole z końcem wakacyj otrzyma, złoży osobne sprawozdanie Władzy obwodowej względem całego stanu naukowości, z dołączeniem tego, co przedstawił nadzorowi szkół; temu zaś osta-

tniemu pod względem wykładu nauki religii i przedmiotów szkolnych, pod względem pilności, zdatności, sposobu postępowania z dziećmi i moralności nauczyciela, z dołączeniem tego, co Władzy obwodowej doniosł, a to najdalej do końca Października każdego roku. W zbiorowym wykazie przeglądowym należy zamieścić liczby z roku zeszłego, a pod niemi cyfry z roku właśnie ubiegłego.

§. 66. W głównym sprawozdaniu o stanie szkół, należy przy liczbach, przy których się różnica obydwóch lat okazuje, zamieścić w krótkości przyczynę zmniejszenia lub powiększenia. Należy również przytoczyć osoby, szczególnie odznaczające się w podniesieniu nauk szkolnych, z wyszczególnieniem ich nazwisk, stanu, miejsca zamieszkania i zasługi.

Uwaga. Dla ułatwienia téj czynności będą wydane drukowane formularze do sporządzenia tego wykazu stanu szkół, jednak o potrzebie przesłania takowych, a to w trzech egzemplarzach, winno być w czasie właściwym zrobione doniesienie, gdyż jeden egzemplarz Władzy obwodowej, drugi nadzorowi szkół ludowych przedłożony być ma, trzeci zaś w aktach szkolnych pozostać powinien.

§. 67. Również obowiązany jest dozorca dystryktowy złożyć z końcem Sierpnia każdego roku sprawozdanie szkół ludowych, względem osób stanu nauczycielskiego, z dniem 1. Września b. r. przy szkole głównej, jeżeli się takowa w jego dystrykcie znajduje, być mającego, a to zacząwszy od dyrektora aż do pomocników włącznie, i w takowym czynności zasługę stanowiące, jako téż wydane pisma przez którego członka stanu nauczycielskiego wymienić.

§. 68. W sprawozdaniu winien jest gruntownie przytoczyć, gdzieby jeszcze należało otworzyć szkoły, i jaki jest w ogólności stan szkół w jego dystrykcie, jakie przeszkody stoją takowym na zawadzie, jak należy je usunąć, i jakich użyć sposobów, aby naukę celowi odpowiednią, jako téż i obyczajność podnieść. On wymienia tych proboszczów i wikarych, którzy się szczególnie w zawodzie szkolnym odznaczają i składa wykaz tych nauczycieli, którzy na otrzymanie dekretu potwierdzającego zasługują.

§. 69. W wypadkach, w których rozsądzenie nie leży w granicach

jego działalności, a których odłożenie aż do czasu głównego sprawozdania, byłoby szkodą szkół, dozorca dystryktowy osobne czyni przedstawienie. Tak samo powinien postąpić w tych zdarzeniach, w których nie jest w możności wydać pewnego orzeczenia na zasadzie instrukcyi i otrzymanych rozporządzeń.

§. 70. Ponieważ Władza obwodowa wiedzieć musi zawsze o osobach stanu nauczycielskiego swego obwodu, winien jest dozorca dystryktowy, w którego dystrykcie zmiana jaka nauczycieli nastąpić ma, donieść o niej téjże Władzy, jak tylko nominacyę dla nowego nauczyciela otrzyma.

§. 71. Z powodu, iż w tutejszj części Diecezyi Krakowskiej stan szkół nie jest jeszcze uregulowany, zarządzać będzie szkołami, aż do oddania zarządu takowego Przewielebnemu Konsystorzowi i Biskupiemu, osobno ustanowiony w Krakowie nadzór szkół ludowych, któren bezpośrednio wydaje przepisy do szkół odnoszące się, i do którego téż dozorecy dystryktowi w swych przedstawieniach, o ile te dotyczą nauki w szkołach lub moralności nauczyciela, odnosić się winni. Jeżeli przedstawienia te dotyczą Proboszcza, winny być zrobione do Przewielebnego Konsystorza.

ANTONI X. Paweł Russek

Biskup Amatunt. i Wik. Apost. Krak.

Kancelarz.